

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 5 (133), czerwiec 2007, ISSN 1730-5187

750 lat Starego Sącza

Święta Kinga patronką samorządów

SANCTA KINGA
A.D. 1999

W NUMERZE

MIASTA SZCZEGÓLNE

IV W Krakowie-Łagiewnikach 18 maja 2007 r. nastąpiło poświęcenie miejsca budowy Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!”. Głównym zadaniem Centrum jest upowszechnianie i tworzenie rozwijanie nauczania Ojca Świętego poprzez szeroko pojętą działalność naukową, edukacyjną i społeczną.

V Europejskie Centrum Solidarności (ECS) w Gdańsku ma być ośrodkiem krzewiącym idee demokracji i niepodległości. Ma powstać na historycznym terenie Stoczni Gdańskiej. Będzie to obiekt, który poprzez formę i funkcję będzie kontynuował idee Sierpnia '80, idee wolności i solidarności, nie tylko upamiętniający, ale również skierowany ku przyszłości.

VI Kopiec Pamięci i Pojednania powstanie w Oświęcimiu pomiędzy byłymi obozami zagłady, stanowić będzie symbol pamięci, skupienia i medytacji łączący ludzi i narody świata dla budowania życia w pokoju.

XX OKWBPSIM

VII W czasie pierwszego w tej kadencji wspólnego spotkania samorządowców 18 maja br. w Warszawie ponad 300 przedstawicieli gmin, miast, powiatów i województw z całej Polski już po raz kolejny zwróciło się do rządu o ustalenie standardów usług publicznych.

MIASTA SZCZEGÓLNE

XI Atutem projektu rewitalizacji Starówki w Bielsku-Białej był przede wszystkim złożony montaż finansowy, dzięki któremu na modernizację sieci uzbrojenia terenu własne środki wyłożyli gestorzy sieci: wodociągowej i kanalizacyjnej, ciepłej, gazowej, teletechnicznej i energetycznej.

XII Dzięki projektowi rewitalizacja terenu poprzezmyślowego w Ostrowcu Świętokrzyskim powstały nowe miejsca pracy, zwiększono atrakcyjność terenów, poprawiono warunki sektora MSP, przebudowano i zmodernizowano drogi.

XIII Rybnik od kilku lat konsekwentnie dąży do stworzenia infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, realizując program Rybnickiej Platformy Informatyki Cyfrowej. Buduje zaplecze informatyczne, aby poprawiać jakość życia mieszkańców i lepiej zarządzać miastem.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV Stary Sącz, zwany Średniowieczną Perłą Beskidu, liczy dziś niespełna 10 tysięcy mieszkańców i w tym roku obchodzi 750-lecie nadania praw miejskich. Miasteczko założyła w 1257 r. święta Kinga, królowa węgierska.

Na okładce Obraz świętej Kingi na ołtarzu w Starym Sączu. Fot. A. Porawski

Święta Kinga patronką samorządów

Podczas opłatkowego spotkania miast i gmin papieskich 16 stycznia 2007 r. ks. bp Piotr Libera ogłosił, że św. Kinga została – stosowną decyzją Stolicy Apostolskiej – ustanowiona Patronką Polskich Samorządowców.

Ojciec Święty Jan Paweł II 16 czerwca 1999 r. dokonał w Starym Sączu kanonizacji bł. Kingi, królowej węgierskiej, potem księżnej małopolsko-sandomierskiej i **Pani Ziemi Sąddeckiej**, a wreszcie – po śmierci męża, Bolesława Wstydliviego – klaryski w klasztorze w Sączu. Krótko po kanonizacji ks. bp. Wiktor SKWORC ogłosił św. Kingę Patronką Samorządów Diecezji Tarnowskiej. Jesienią 1999 r. delegacja wnioskodawców przedstawiła ten wniosek prymasowi Polski, ks. kard. Józefowi GLEMPOWI. Wniosek poparło w latach następných swymi podpisami kilkuset uczestników Ogólnopolskich Konferencji Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów, Starostów i Marszałków.

Córka króla Beli IV z rodu Arpadów, urodzona w 1234 r., otrzymała wszechstronne wykształcenie i głęboko religijne wychowanie.

Mimo wcześniej podjętej decyzji poświęcenia swego życia Bogu, zdecydowała się zostać żoną polskiego księcia z rodu Piastów, którego głównym zamysłem była **odbudowa zniszczonego najazdem tatarskim w 1241 r. kraju, jego umocnienie i rozwój. W dziele tym św. Kinga brała czynny udział i odegrała szczególną rolę.**

Działalność publiczna

Przyczyniła się najpierw do **lokacji Krakowa** na prawie magdeburskim. Podczas późniejszej działalności **dokonywała lokacji wielu kolejnych miast i wsi, co oznaczało ustanawianie demokratycznego, jak na owe czasy, ustroju samorządowego**

tych miejscowości. Łączyło się także z określonymi lokalnymi uprawnieniami sądowymi, podatkowymi i celnymi („przywilejami”), prowadząc w praktyce do rozwoju gospodarczego miast. Sama finansowała w poważnym zakresie te przedsięwzięcia z własnego niemałego majątku, zwłaszcza na ziemi sądeckiej, którą Bolesław Wstydlivy zapisał jej jako rekompensatę wielkich nakładów poniesionych z posagu na odbudowę zniszczonych miast, głównie Krakowa.

Zmiany te spowodowały napływ na ziemie polskie ludności niemieckiej, która angażowała się w odbudowę kraju, widząc w tym także własny zysk. Dobrze rozumiejąc konieczność utrzymania polskości tych ziem (choć sama była Węgierką), **dbała o rozwój kultury polskiej, zwłaszcza o nauczanie po polsku** w szkołach.

Wszystkie te przedsięwzięcia **niestrudzenie łączyła z szeroką działalnością charytatywną.** Pomagała stale biednym, finansowała budowę szpitali i przytułków, tak potrzebnych po najazdach tatarskich.

W sprawy polityczne angażowała się przede wszystkim w częstych podczas rozbicia dzielnicowego sporach, **dążąc zawsze do łagodzenia konfliktów, najczęściej skutecznie.** W ten sposób tworzyła podwaliny do przyszłego zjednoczenia Polski.

Jednocześnie – sama z miłością służąc ludziom – dbała, aby wójtowie i rajcy sprawowali swe funkcje sprawiedliwie, zwalczała przejawy prywaty i nadużycia władzy. Mieszkańcy Małopolski, a zwłaszcza Sądecczyzny, nazywali ją najczęściej matką, choć przysługiwał jej tytuł księżnej i Pani Sąddeckiej.

Można zatem powiedzieć, że w swej aktywnej działalności, a właściwie w swojej służbie publicznej, niosła ludziom pokój i miłość.

Duchowość

Już w dzieciństwie **postanowiła poświęcić swoje życie Bogu** i złożyła prywatne **śluby czystości.** Decyzja zawarcia małżeństwa z Bolesławem Wstydlivym, podjęta przez ojca, gdy była jeszcze dzieckiem, z przyczyn politycznych (formowanie środkowo-europejskiej koalicji obronnej przeciw Tatarom), nie odwróciła jej od tych zamiarów. Jeszcze przed ślubem przekonała Bolesława do uszanowania jej postanowień – po zawarciu małżeństwa **oboje złożyli ślub czystości** przed biskupem krakowskim,

23 MIASTA LOKOWANE PRZEZ BOLESŁAWA WSTYDLIWEGO

(tzn. przy znaczącym udziale św. Kingi)

Bochnia	Bolesław	Brzesko
Frysztak	Iłża	Jędrzejów
Koprzywnica	Kraków	Łagów
Mstów	Nowy Korczyn	Nowy Targ
Opatowiec	Pacanów	Połaniec
Sandomierz	Sącz (Stary)	Skąła
Skaryszów	Sławków	Tarczek
Wojnicz	Zawichost	

Ółtarz w Starym Sączu, gdzie 16 czerwca 1999 r. Ojciec Święty Jan Paweł II dokonał kanonizacji bł. Kingi.

Fot. A. Porawski

Prandotą. W tym samym czasie zapisała się jako tercjarka do III Zakonu św. Franciszka.

Odbudowywała kościoły zniszczone przez Tatarów, **budowała nowe**. Ufundowała klasztor sióstr klarysek w Sączu, ustanawiając część ziemi sądeckiej (miasto Sącz i 28 wsi) jego materialnym zabezpieczeniem.

Przyczyniła się do kanonizacji św. Stanisława Biskupa (1253).

Podstawą jej życia duchowego była modlitwa. Każdą ważną sprawę, zarówno o charakterze prywatnym, jak i dotyczącą spraw publicz-

Fragment homilii Jana Pawła II podczas Mszy św. Kanonizacyjnej w Starym Sączu, który powinien stanowić motto działalności publicznej w samorządach:

Jest jeszcze jeden rys ducha świętej Kingi, który wiąże się z jej pragnieniem świętości. Jako księżna umiała troszczyć się o sprawy Pana także na tym świecie. Przy boku męża współuczestniczyła w rządzeniu, wykazując stanowczość i odwagę, wielkoduszność i troskę o dobro kraju i poddanych. (...)

Wszystko to wpisuje się w jej świętość. **A gdy dziś pytamy, jak uczyć się świętości i jak ją realizować, święta Kinga zdaje się odpowiadać: trzeba troszczyć się o sprawy Pana na tym świecie.** Ona daje świadectwo, że wypełnianie tego zadania polega na nieustannym staraniu o zachowanie harmonii pomiędzy wyznawaną wiarą a własnym życiem. **Dzisiejszy świat potrzebuje świętości chrześcijan,** którzy w zwyczajnych warunkach życia rodzinnego i zawodowego podejmują swoje codzienne obowiązki; którzy pragnąc spełniać wolę Stwórcy i na co dzień służyć ludziom, dają odpowiedź na Jego przedwieczną miłość. **Dotyczy to również takich dziedzin życia, jak polityka, działalność gospodarcza, społeczna i prawodawcza. Niech i tu nie brakuje ducha służby, uczciwości, prawdy, troski o dobro wspólne nawet za cenę wielkodusznej rezygnacji ze swego, na wzór świętej Księżnej tych ziem! Niech i w tych dziedzinach nie zabraknie pragnienia świętości, którą zdobywa się przez kompetentne, służebne działanie w duchu miłości Boga i bliźniego.**

nych, ułownie polecała Bogu, ufnie zdając się na Jego łaskę. **Stąd też całe jej życie przepojone jest miłością do ludzi, cierpliwością i spokojem,** co docenili już jej współczesni, uważając ją za swoją matkę, a po śmierci niemal natychmiast obdarzając trwałym kultem. Jego wyrazem są liczne legendy związane z Kingą, a niewątpliwie trafnym streszczeniem poniższy fragment anonimowego wiersza o niej:

Cicho się modli, cicho dobrze czyni

I cicho rządzi – polska gospodyni.

W klasztorze w Sączu spędziła ostatnie 12 lat swego życia, ale śluby zakonne złoży-

ła dopiero na trzy lata przed śmiercią – wcześniej chciała załatwić przekazanie części swego wciąż niemałego majątku na cele kościelne. Ponieważ po złożeniu ślubów wdług surowej reguły św. Klary nie mogła już niczego posiadać, resztę majątku rozdała ubogim.

Zmarła 24 lipca 1292 r. Beatyfikowana w 1690 r. przez papieża Aleksandra VIII. W roku 1715 papież Benedykt XIII ogłasza bł. Kingę patronką Polski i Litwy. W 1901 r. biskup Leon Wałęga obrał bł. Kingę patronką diecezji tarnowskiej.

Biorąc pod uwagę zakres i charakter jej działalności publicznej, w lutym 1999 r., podczas spotkania w Starym Sączu, przedstawiciele polskich środowisk samorządowych zwrócili się do biskupa tarnowskiego, księdza dra Wiktora Skworca, z prośbą o ogłoszenie św. Kingi patronką samorządów:

Jego Ekscelencja Ksiądz Biskup

Wiktor SKWORC

Ordynariusz Tarnowski

Jako przedstawiciele polskich środowisk samorządowych zwracamy się do Waszej Ekscelencji z prośbą o rozważenie możliwości **ogłoszenia św. Kingi** – po jej kanonizacji przez Ojca Świętego 16 czerwca br. – **patronką samorządów.**

Jan Paweł II, bazując na dokumentach Soboru Watykańskiego II, w swoim przesłaniu kierowanym do nas podczas pielgrzymek do Ojczyzny często (zwłaszcza w 1997 r.) nawiązywał do konieczności podejmowania przez chrześcijan odpowiedzialności za sprawy publiczne. Homilia podczas kanonizacji św. Jadwigi zawierała także pełną wizję służenia bliźnim w miłości i pokoju jako właściwej metody sprawowania władzy (bez względu na jej zasięg). Święta nasza Królowa podejmowała sprawy ważne dla Ojczyzny, poświęcając swoje życie prywatne służbie dla dobra wspólnego.

W tym roku Ojciec Święty dokona w Nowym Sączu kanonizacji bł. Kingi – innej Węgierki, która poświęciła swoje życie Bogu i nowej Ojczyźnie. Rozważając jej działalność, nie sposób nie dostrzec, jak wielki jest związek dzieł dokonanych przez bł. Kingę w sprawach publicznych z dzisiejszymi problemami Polski, w tym zwłaszcza społeczności lokalnych – samorządów. (...)

Można powiedzieć, że w swej aktywnej działalności, a właściwie w swojej **służbie publicznej**, błogosławiona Kinga **niosła ludziom pokój i miłość.**

Ta działalność bł. Kingi (...) **powinna stanowić motto** osób współcześnie sprawujących wszelkie funkcje i urzędy publiczne. Osób, które już

w momencie wyrażenia zgody na kandydowanie, **biorą na siebie odpowiedzialność** za tych wszystkich współobywateli, co do których podczas sprawowania swoich funkcji będą podejmowali wszelkie decyzje. Nas wszystkich, którzy swoją **działalność w samorządach** powinniśmy zawsze widzieć w perspektywie **służby w prawdzie i miłości.**

Dlatego zwracamy się do Waszej Ekscelencji, jako gospodarza uroczystości kanonizacyjnej w Sączu, o rozważenie naszej gorącej prośby **o ogłoszenie świętej Kingi w dniu Jej kanonizacji patronką polskich samorządów.** Głęboko wierzymy, że będzie to ważny moment w dziele odbudowy Ojczyzny, uświadamiając nam wszystkim, polskim samorządowcom, na jakich fundamentach powinniśmy budować swoją służbę dla naszych małych ojczyzn – gmin, powiatów i województw – dla Polski.

podpisali 24 lutego 1999:

Franciszek ADAMCZYK, wówczas wiceprzewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP, Rudolf BORUSIEWICZ, sekretarz generalny Związku Powiatów Polskich,

Franciszka CEGIELSKA, wówczas poseł, przewodnicząca Sejmiku Województwa Pomorskiego, 1990–1998 – prezydent Gdyni, później minister zdrowia,

Mieczysław JANOWSKI, europoseł, 1991–1998 – prezydent Rzeszowa, wówczas senator,

Mirosław KRUSZYŃSKI, wówczas prezydent Ostrowa Wielkopolskiego, Jan OLBRYCHT, europoseł, wówczas marszałek Województwa Śląskiego, 1990–1998 – burmistrz Cieszyna, 1996–1999 – wiceprzewodniczący Rady Gmin i Regionów Europy,

Andrzej PORAWSKI, radny czterech kadencji, dyrektor Biura Związku Miast Polskich, Mariusz POZNAŃSKI, wójt Czerwonaka, przewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP,

Mirosław SEKUŁA, wówczas poseł, do 1998 – wiceprezydent Zabrze, prezes NIK, Edmund SROKA, wówczas prezydent Rudy Śląskiej,

Piotr USZOK, prezydent Katowic, wówczas prezes Związku Miast Polskich, Jan WASZKIEWICZ, ówczesny marszałek województwa dolnośląskiego,

Tadeusz WRONA, prezydent Częstochowy, wiceprezes Związku Miast Polskich, wówczas poseł,

Jan ZAREBSKI, wówczas marszałek województwa pomorskiego.

Centrum Jana Pawła II w Krakowie

Żywy pomnik

W czerwcu 1995 roku został erygowany w Krakowie Instytut Jana Pawła II, którego siedzibę przy Kanoniczej 18 pobłogosławił podczas pielgrzymki do Ojczyzny Ojciec Święty. Po Jego śmierci ks. kard. Stanisław Dziwisz wystąpił z inicjatywą stworzenia przy Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!”.

Dziś Instytut jest częścią Centrum (które jest kościelną, publiczną osobą prawną, potwierdzoną rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych i administracji z 27 stycznia 2006 roku – Dz.U. z 8 lutego 2006 r.), a kamienica przy Kanoniczej 18 – jego tymczasową siedzibą. W dniu urodzin Karola Wojtyły, 18 maja 2007 roku, nastąpiło poświęcenie miejsca budowy Centrum w Łagiewnikach, w obecności tysięcy pielgrzymów, w tym przedstawiciela Związku Miast Polskich.

Głównym zadaniem Centrum jest upowszechnianie i twórcze rozwijanie nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II poprzez szeroko pojętą działalność naukową, edukacyjną i społeczną. W dekreście powołującym zapisano słowa, że Centrum powoływane jest dla „upamiętnienia wielkiego dziedzictwa osoby i pontyfikatu sługi Bożego papieża Jana Paw-

ła II” oraz po to, aby „jego przykład i słowo zostały przekazane następnym pokoleniom”.

Od samego początku miasta członkowskie Związku, a także inne miasta i gminy, które nadały Janowi Pawłowi II honorowe obywatelstwo, pragną dać wyraz swoim związkom z Ojcem Świętym poprzez udział w Centrum. Dziś nie wiadomo, jak skonkretyzować ten wyraz w czasie budowy – ustawa o finansach publicznych stwarza formalne trudności z przeznaczeniem środków na taką inwestycję. Są jednak inne możliwości, zwłaszcza promocja wspierania budowy. Podczas działania Centrum będzie to możliwe w sposób o wiele łatwiejszy – na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego.

Jednak miasta chcą już teraz uczestniczyć w życiu Centrum. Od 2005 r. odbywają się w Krakowie spotkania Miast i Gmin Papie-

Poświęcenie miejsca budowy Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!”

Kraków-Łagiewniki, 18 maja 2007

Homilia ks. kard. Stanisława Dziwisza

Bracia i Siostry!

(...) Drodzy Bracia i Siostry, rozpoczynając dziś budowę Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!”, powinniśmy sobie odpowiedzieć na podstawowe pytanie: czy chcemy uczestniczyć w odpowiedzi Patrona Centrum na potrójne pytanie o miłość? Czy chcemy włączyć się w budowanie cywilizacji miłości, w cywilizację świętości ludzkiego życia?

Centrum „Nie lękajcie się!” powinno nam i przyszłym pokoleniom pomagać w poznawaniu życia, myśli i dzieła Sługi Bożego Jana Pawła II. To Centrum powinno promieniować jego świętością, scalać nasze rodziny, wspólnoty, środowiska, cały Kościół Krakowski i Kościół w Polsce oraz wszystkich Polaków przez wzajemne przebaczenie i pojednanie. To Centrum powinno przypominać o prymacie miłosiernej miłości w naszym życiu osobistym i społecznym. Sąsiedztwo łagiewnickiego sanktuarium zobowiązuje!

(...) Żywię głębokie pragnienie i przekonanie, że powstające Centrum będzie wspólnym dziełem Polaków, a także wszystkich ludzi, którzy kochali i nadal kochają Jana Pawła II na całym świecie. Niech to dzieło budzi w naszych sercach wiarę i nadzieję. Powierzamy dziś Bogu powstające dzieło. Modlimy się za wszystkich jego twórców i za tych, którzy będą je wspierać duchowo i materialnie. Wierzmy głęboko, że przez Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!” wystawiamy najwspanialszy pomnik temu, który przez długie lata był Piotrem naszych czasów i który nadal nam towarzyszy z nieba. (...)

skich. Dwa z nich miały charakter „plenarny”, dwa kolejne – „tematyczny”, związany z kierunkami przyszłej działalności Centrum:

■ 7 października 2005 (plenarne – podczas III Kongresu Miast Polskich),

■ 10 czerwca 2006 (plenarne – w 27. rocznicę zakończenia I Pielgrzymki Jana Pawła II do Polski),

■ 17–18 listopada 2006 (tematyczne – „Pomóc rodzinie”),

■ 2 kwietnia 2007 (tematyczne – „Edukacja w duchu Jana Pawła II”).

Mam nadzieję, że obecność miast (zwłaszcza nazywających siebie „miastami papieskimi”) w Centrum, a także różnych przedsięwzięć Centrum w miastach, będzie ważnym przejawem życia tego – jak mówi Kardynał Dziwisz – „żywego pomnika” Jana Pawła II.

ANDRZEJ PORAWSKI

W dniu urodzin Karola Wojtyły, 18 maja, w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w krakowskich Łagiewnikach odbyła się uroczystość poświęcenia Krzyża i Msza Święta w intencji Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!”.

Fot. Arch. CJPII w Krakowie

Słowo i czyn

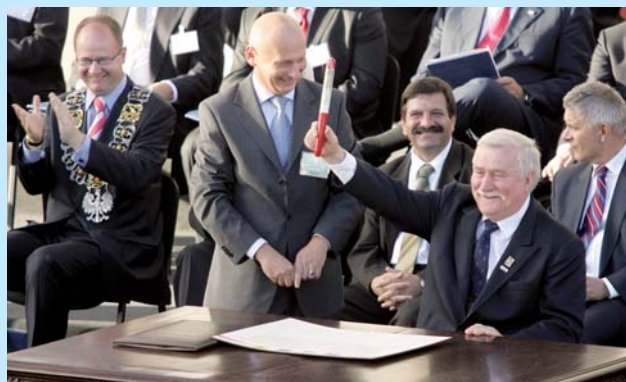
Fragment homilii ks. bpa Józefa Guzka wygłoszonej 2 kwietnia 2007 r. podczas mszy św. w intencji beatyfikacji i kanonizacji Sługi Bożego Jana Pawła II (Kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła)

Jan Paweł II – mocarz słowa, wziął sobie głęboko do serca ostrzeżenie Jezusa: „Nie każdy, który Mi mówi: «Panie, Panie», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie” (Mt 7, 21). Na tym polegała jego wielkość, że głosząc ewangeliczne prawdy, potwierdzał je czynem. Czyn był dopełnieniem i potwierdzeniem wypowiedzianych słów. Jeszcze raz podkreślam – w tym widzę jego świętość. Sługa Boży Jan Paweł II znał Ewangelię, przez wiele lat głosił ją innym, a nade wszystko nią żył. Niech będzie Bóg uwielbiony za świadectwo jego świętego życia.

Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku

Opowieść o fenomenie historii

Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ma być ośrodkiem krzewiącym idee demokracji i niepodległości. Powstanie na historycznym terenie Stoczni Gdańskiej. Sala BHP, gdzie w roku 1980 zostały podpisane Porozumienia Sierpniowe, wraz z II Bramą Stoczni oraz promenadą wolności – szerokim traktem spacerowym prowadzącym do nabrzeża, stanowiąc będą jego integralną część. Realizacją tego długofalowego projektu obejmującego budowę obiektu ECS ma się zajmować Fundacja Centrum Solidarności, a inwestorem wiodącym jest miasto Gdańsk.

Podpisanie aktu erekcyjnego ECS 31 sierpnia 2005 r.

Fot. Arch. UM w Gdańsku

Według planu zagospodarowania przestrzennego terenów postoczniowych, wejście na teren ECS mieścić się będzie w pobliżu pomnika Poległych Stoczniovców. Zamierzeniem wszystkich podmiotów uczestniczących w dyskusjach na temat zabudowy terenów postoczniowych jest to, aby ECS było jedną z pierwszych budowli zrealizowanych na historycznych terenach Stoczni. Drugim etapem ma być realizacja Drogi do Wolności – promenady, 42-metrowej szerokości, wiodącej od placu Solidarności do nabrzeża kanału Martwej Wisły, która docelowo zostanie obudowana obiektami ko-

mercyjnymi zrealizowanymi przez właściciela terenu, którym nie jest miasto, i będzie stanowić główną oś kompozycyjno-funkcjonalną.

Kształt architektoniczny przyszłego ECS nie został jeszcze zatwierdzony. Rozpisano międzynarodowy konkurs, którego wyniki będą podane do publicznej wiadomości 13 grudnia 2007 r. Projekty architektoniczne zgłosili: Andreas Reidemeister, Geatano Pescape, John Gosling, Marek Jancelewicz, Piotr Mazur, Renato Rizzi, Roman Dziedziejko, Romuald Loegler, Szczepan Baum i Wojtek Grabianowski. Termin zamknięcia wszelkich prac przewidywany jest na sierpień 2010.

Nowo powstałe Centrum ma spełniać różnego rodzaju funkcje: naukowo-badawcze, edukacyjne, kulturalne, archiwizacyjne, kongresowe. Oprócz sal konferencyjnych i części hotelowej będzie się w nim mieściło muzeum upamiętniające najnowszą historię Polski 1944–1989, gdzie na stałych i czasowych ekspozycjach będzie zaprezentowana droga do wolności państw, które odzyskały ją w wyniku demokratycznych przemian. Załącznikiem muzeum, służącego utrwaleniu dziedzictwa narodowego i kulturowego, jest obecnie funkcjonująca stała ekspozycja pt. „Drogi do Wolności”. Powstaną również biblioteka i czytelnia, które wykorzystując najnowsze techniki multimedialno-narracyjne będą udostępniać dokumenty opisujące działania opozycji antykomunistycznej po 1945 r. Nowoczesne archiwum, zawierające bogatą dokumentację związaną z tym okresem historii, będzie umożliwiała młodzieży i zainteresowanym osobom sięganie do źródłowych materiałów, które na chwilę obecną rozproszone są w różnych instytucjach o charakterze publicznym, a także u osób prywatnych. Powstanie obiekt, który poprzez formę i funkcję, będzie kontynuował idee Sierpnia'80, idee wolności i solidarności, nie tylko upamiętniający, ale również skierowany ku przyszłości. Aktywnie będzie prowadzona działalność na rzecz rozwoju nauki, kultury i oświaty poprzez organizowanie m.in. różnego rodzaju konkursów ogólnopolskich i europejskich.

Na terenie ECS swoje biura będą mieli Lech Wałęsa oraz Fundacja Centrum Solidarności. Inwestycja będzie finansowana z budżetu państwa, województwa pomorskiego, miasta Gdańska, funduszy pozyskanych z Unii Europejskiej oraz środków prywatnych. **(JP)**

Paweł Adamowicz, prezydent Gdańska

– Celem Europejskiego Centrum Solidarności jest opowiedzenie językiem współczesnym, multimedialnym historii drogi do wolności Polaków i – szerzej – obywateli krajów tej części Europy, która była kiedyś kontrolowana przez Związek Radziecki. Ale opowiedzenie w taki sposób, by współczesny obywatel Europy, który o tych wydarzeniach w ogóle nie słyszał, albo słyszał niewiele, mógł sobie odtworzyć emocje ludzi, którzy w tym uczestniczyli. Ruch Solidarności był największym ruchem obywatelskim w Europie nie tylko w XX wieku, ale w całych czasach nowożytnych. Dodajmy, ruchem pokojowym, który bez rozlewu krwi, wieszania i gilotynowania dokonał rzeczy niemożliwej, a mianowicie podważenia całego porządku jałtańskiego. Tę niezwykłą historię trzeba opowiedzieć w miejscu, gdzie się ona wydarzyła,

gdzie były jej początki. Czyli na terenie Stoczni Gdańskiej, przy pomniku Poległych Stoczniovców, przy placu Solidarności, przy Bramie nr 2, będącej, świadkiem historii tragicznej – „rozejżdżania” i rozstrzelania nadziei robotników w grudniu 1970 r. – ale też świadkiem radości i nadziei, kiedy Lech Wałęsa oznajmił Gdańskowi, Polsce i światu, że powstały pierwsze, niezależne od władzy komunistycznej, i dodatkowo uznane przez nie, związki zawodowe, czyli ruch obywatelski. Pierwszy taki ruch między Łabą, dzielącą wtedy Niemcy, a Oceanem Spokojnym. Ten fenomen historii niedoceniany, niestety, przez Polaków i Europejczyków warto opowiedzieć. To jest cel Europejskiego Centrum Solidarności, czyli obiektu, w którym będą stała wystawa, biblioteka, instytut badawczy. Myślę, że ten instytut kultury będzie promieniował zarówno na nasz kraj, jak i na całą Europę.

Kopiec Pamięci i Pojednania w Oświęcimiu

Aby żyć w pokoju

W Oświęcimiu 14 czerwca br. zostanie wmurowany kamień węgielny pod kopiec, który stanowić będzie symbol pamięci, skupienia i medytacji łączący ludzi i narody świata dla budowania życia w pokoju. Akcję jego wznoszenia zainicjował prof. Józef Szajna, przy szczególnym poparciu byłych więźniów z pierwszego transportu do KL Auschwitz, będących jednocześnie założycielami i członkami Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Rodzin Oświęcimskich.

W Polsce kopiec to forma pomnika oznaczającego oddanie hołdu tym, dla których jest on wznoszony. Byli więźniowie traktują wzniesienie

dów, Cyganów, jeńców sowieckich oraz przedstawicieli innych narodów, którzy w KL Auschwitz zginęli z rąk hitlerowskich oprawców.

Makieta kopca.

Fot. Arch. UM w Oświęcimiu

Oświęcimska, Rada Ochrony Pamięci, Walk i Męczeństwa oraz wojewoda małopolski.

Kopiec Pamięci i Pojednania powstanie w Oświęcimiu pomiędzy byłymi obozami zagłady KL Auschwitz I i KL Auschwitz II – Birkenau. Będzie miał kształt ściętego stożka o wysokości ok. 30 metrów, z którego, zgodnie z intencją inicjatorów, widoczne będą oba były obozy. Na szczycie ma być usytuowane dzieło profesora J. Szajny „Przejsie – 2005” symbolizujące przejście człowieka od zła do dobra. Kamieniem węgielnym pod budowę Kopca Pamięci i Pojednania będzie kostka brukowa z więzienia w Tarnowie, którą 14 czerwca 2000 r. w 60. rocznicę deportacji do KL Auschwitz poświęcił ks. bp Tadeusz Rakoczy.

Tę inicjatywę popierają przedstawiciele Organizacji Narodów Zjednoczonych, Parlamentu Europejskiego, UNESCO, politycy, artyści, duchowni, naukowcy, przedstawiciele gmin żydowskich, stowarzyszeń Romów i wielu organizacji międzynarodowych. Kopiec ma mieć charakter ponadnarodowy i ponadwyznaniowy. Z całego świata przekazywane są symboliczne kamienie, które staną się częścią Kopca Pamięci i Pojednania w Oświęcimiu – Mieście Pokoju. **(JP)**

Spotkanie w sprawie kopca w sierpniu 2005 r. z udziałem inicjatora prof. Józefa Szajny.

Fot. Arch. UM w Oświęcimiu

kopca jako testament dla potomnych z przesłaniem pojednania na rzecz pokoju na świecie. Chcą w ten sposób uczcić pamięć wszystkich ofiar zagłady: Polaków, Ży-

deu, Cyganów, jeńców sowieckich oraz przedstawicieli innych narodów, którzy w KL Auschwitz zginęli z rąk hitlerowskich oprawców. Pomysł poparł Międzynarodowa Rada

Janusz Marszałek, prezydent Oświęcimia

– Projekt wzniesienia w Oświęcimiu Kopca Pamięci i Pojednania, autorstwa pana prof. Józefa Szajny, wzbudza coraz większe zainteresowanie. Tę piękną, pokojową inicjatywę popierają przedstawiciele różnych wyznań i religii, uznane autorytety świata polityki i nauki. Amerykańscy kongresmeni, którzy przed kilkoma tygodniami gościli w Oświęcimiu i spotkali się z byłymi więźniami KL Auschwitz, podkreślali, jak ważne jest dla przyszłości zachowanie takich miejsc, jak były KL Auschwitz. To miejsce jest nie tylko ostrzeżeniem, ale także świadectwem naszej pamięci. A pamięć jest potrzebna do zadośćuczynienia. I temu m.in. bę-

dzie służyć to pokojowe przedsięwzięcie. Na prośbę prof. Józefa Szajny i byłych więźniów KL Auschwitz, członków Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Rodzin Oświęcimskich, 14 czerwca 2007 r., podczas 67. rocznicy I transportu polskich więźniów politycznych do KL Auschwitz, wmurowany zostanie kamień węgielny pod przyszły kopiec. Kopiec doskonale wkomponowuje się w koloryt Oświęcimia, znanego nie tylko jako miasto pokoju, ale także miasto tolerancji i dialogu wielokulturowego. Każdy po wizycie w Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau będzie mógł wnieść na szczyt kopca symboliczny kamień. Zwierczeniem kopca będzie dzieło prof. Józefa Szajny

pt. „Przejsie”, będące symbolicznym nawiązaniem do przejścia „od zła”, w którym zanegowane zostały podstawowe wartości człowieka do „dobra”, które tworzy się w oparciu o tolerancję, zaufanie i miłość bliźniego. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Rodzin Oświęcimskich, organizacja byłych więźniów KL Auschwitz, planuje urządzić w budynku znajdującym się w pobliżu kopca wystawę, poświęconą mieszkańcom ziemi oświęcimskiej, którzy w czasie II wojny światowej nieśli pomoc więźniom KL Auschwitz.

Gorąco zachęcam Ludzi Dobrej Woli do poparcia inicjatywy wzniesienia Kopca Pamięci i Pojednania w Oświęcimiu – Mieście Pokoju.

Samorządowcy apelują o standardy

Dla dobra obywateli

W czasie pierwszego w tej kadencji wspólnego spotkania samorządowców na XX Ogólnopolskiej Konferencji Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów, Starostów i Marszałków 18 maja br. w Warszawie ponad 300 przedstawicieli gmin, miast, powiatów i województw z całej Polski już po raz kolejny zwróciło się do rządu o ustalenie standardów usług publicznych. Podczas ostatniej XIX Konferencji ówczesny premier – Kazimierz Marcinkiewicz zadeklarował ich wprowadzenie w oświacie i ochronie zdrowia już od tego roku...

Wypracowano także stanowiska w następujących sprawach: stanów finansów jednostek samorządu terytorialnego, dalszej decentralizacji spraw publicznych, konieczności niezwłocznego uchYLENIA wszystkich uchwał i zarządzeń zastępczych stwierdzających wygaśnięcie mandatów osób wybranych w wyborach samorządowych, udziału powiatów w programie wyrównywania różnic między regionami (realizowanym przez PFRON), zmian w prawie planowania i zagospodarowania przestrzennego, rządowego projektu zmiany ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz warunków realizacji programów rozwoju lokalnego i regionalnego.

Reformatorzy przestrzegają

Podczas jubileuszowej XX Ogólnopolskiej Konferencji prof. **Jerzy Stępień**, prezes Trybunału Konstytucyjnego przypomniał, że obywatelu to sól i istota państwa. Nie wolno zapominać, że minister to sługa. Każdy

przedstawiciel władzy pełni wobec obywatela funkcję służebną i nie powinien utożsamiać się z państwem. Obecny na konferencji jeden z ojców reformy systemu samorządowego, profesor **Jerzy Reguński** zauważył, że trudno sobie wyobrazić nasz kraj bez samorządów terytorialnych. Podkreślał, że u podstaw reformy z roku 1990 leżał czytelny podział odpowiedzialności i środków, a obecnie coraz bardziej zaciera się granice między tym, co samorządowe i rządowe. Proponowane przez rządzących zmiany ustrojowe idą w złym kierunku, dawnej Polski resortowej, a zasada pomocniczości jest naruszana.

Profesor **Michał Kulesza** stwierdził, że zasada adekwatności środków do zadań zapisana w art. 167 Konstytucji RP nie ma sensu, kiedy zadania nie są standaryzowane. Brak standardów usług publicznych buduje w gminach system zadań zleconych, a nie własnych. – *Rząd przyzwyczał się, że w samorządach pracują cudotwórcy, ale*

tak już nie jest od 10 lat. Stoimy wobec dylematu, czy usługi mają być publiczne (wtedy potrzebne będą na nie pieniądze publiczne), czy mają zostać sprywatyzowane – powiedział jeden z twórców reformy samorządowej. Zwrócił uwagę, że samorzady obecnie „są trzymane na krótkiej smyczy”, nie mają już rezerw, a stres finansowy może powodować pogorszenie jakości usług publicznych. – Nie chodzi o to, aby jedno czy dwa ministerstwa zgodziły się na wprowadzenie standardów, ale o postawienie na porządku dziennym, na nowo, relacji mię-

Profesor Jerzy Stępień odebrał „zaległą” nagrodę honorową organizacji samorządowych, którą powinien otrzymać w 2000 r. w 10. rocznicę odrodzenia samorządu. Jej laureatami byli wówczas również: Jerzy Reguński, Michał Kulesza i pośmiertnie Walerian Pańko.

Fot. J. Proniewicz

dzy rządem a samorządem w Polsce, tak jak to było w roku 1989 – mówił M. Kulesza. – Obecnie samorządowi pod względem finansowym coraz bliżej do rad narodowych. Zdaniem profesora, konieczna jest nowa umowa społeczna między rządem a samorządem, nie dla dobra samorządu, ale dla dobra obywateli, odbiorców usług publicznych: – To wyzwanie polityczne, które, jeśli nie zostanie podjęte, może stać się czynnikiem wywołującym instytucjonalny kryzys państwa – przestrzegają.

Rządowe deklaracje

W liście do uczestników konferencji, odczytanym przez **Mirosławę Wnuk** z Kancelarii Prezydenta RP, **Lech Kaczyński** napisał, że oczekuje na zabranie głosu przez samorządowców w kwestiach uporządkowania finansów publicznych, prawa zamówień publicznych czy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyznał, że samorzady odgrywają ogromną rolę w umacnianiu społeczeństwa obywatelskiego, przyczyniają się do ożywienia gospodarczego, aktywnie uczestniczą w budowie infrastruktury komu-

Ojcowie reformy samorządowej – profesor Jerzy Reguński, prezes FRDL, profesor Jerzy Stępień, prezes TK, profesor Michał Kulesza – wyrazili swój niepokój dotyczący obecnej pozycji samorządu w ustroju państwa.

Fot. J. Proniewicz

dokończenie na str. VIII

dokończenie ze str. VII

nalnej, podejmują istotne działania w dziedzinie ochrony środowiska, kultury i edukacji. Wyraził nadzieję, że przedstawiciele samorządu wezmą udział w pracach nad przygotowaniem paktu społecznego. „Jest to wielkie wyzwanie, od którego zależy tempo przemian społecznych i gospodarczych, umocnienie w obywatelach poczucia sprawiedliwości i solidarności, a w najogólniejszym wymiarze – rozwój i stabilność naszego kraju. Jak już deklarowałem, pragnę być protektorem dialogu wokół paktu społecznego. Samorząd będzie jednym z podmiotów zaangażowanych w jego realizację” – czytamy w liście Prezydenta RP.

Obecna na konferencji wiceprezes Rady Ministrów, minister finansów, profesor **Zyta Gilowska** potwierdziła konieczność współpracy z samorządem: – *Niczego nie chcemy*

– *Rząd przewiduje, że 6 miast zaangażowanych w organizację EURO 2012 otrzyma dodatkowe wpływy z podatków w wysokości 300 mln zł – mówiła Zyta Gilowska, wiceprezes Rady Ministrów.*

Fot. J. Proniewicz

Ponad 300 samorządowców zaapelowało o opracowanie i wdrożenie standardów usług publicznych realizowanych zarówno przez administrację rządową, jak i samorząd terytorialny, aby dzięki temu móc sprawniej realizować usługi publiczne na rzecz swoich mieszkańców.

Fot. J. Proniewicz

*robić bez Państwa udziału. Przedstawiła stan prac nad projektem ustawy o finansach publicznych oraz projektem ustawy ją wprowadzającej. Dotychczasowe próby reformowania tej sfery były nieudane. Minister zapewniała, że nowy projekt zakłada nowoczesną organizację i modernizację, transparentność systemu: – *Finanse muszą być uporządkowane w kierunku przejrzystości. Nastąpi również konsolidacja sektora, co oznacza zwiększenie władzy aparatu wykonawczego, który odpowiada za jakość usług publicznych, czyli również Waszej władzy... Z. Gilowska zapowiedziała odejście od dotychczasowych, automatycznych sposobów obliczania limitów zadłużenia sa-**

morządów oraz likwidację „instytucji socjalizmu biurokratycznego z lat 50”.

Lepsze projekty międzygminne

Minister rozwoju regionalnego, **Grażyna Gęsicka** zaprezentowała inicjatywę wprowadzenia zmian w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, które zmierzają do zapewnienia jej zgodności z krajowym porządkiem ustrojowym oraz prawem wspólnotowym (m.in. zniesienie weta wojewodów). – *Komisja Europejska nie zatwierdzi nam żadnego programu, jeśli nie nastąpi zmiana tej ustawy – mówiła minister. Poparł to stanowisko także europoseł Jan Olbrycht, który równocześnie zachęcał przedstawicieli samorządów do rozpoczęcia debaty nad wyborem projektów, chociaż negocjacje się nie zakończyły, a programy nie zostały jeszcze zatwierdzone w Brukseli. Tak przygotowują się już Brytyjczycy i Francuzi... Poseł, opierając się na doświadczeniach innych państw europejskich, zwrócił uwagę na konieczność uwzględnienia przez beneficjentów kosztów utrzymania danej inwestycji: – *To bolączka w wielu miejscach w Europie. Budowane są parki technologiczne bez naukowców, stadiony czy baseny po olimpiadach są demontowane. Jego zdaniem, gminy, które chcą najbardziej skorzystać z unijnych funduszy, powinny poszukiwać i realizować projekty szersze, międzygminne, w partnerstwie z innymi podmiotami. Minister G. Gęsicka podkreśliła, że rozliczanie wielu małych projektów wymaga zatrudnienia dużej liczby osób, co może spowodować duże rozbudowanie urzędów marszałkowskich. Dobrym rozwiązaniem byłoby zaangażowanie do tego niezależnych agencji zarządzających.**

JOANNA PRONIEWICZ

Już po raz kolejny podczas Ogólnopolskiej Konferencji wręczono 13 nagród w IV edycji konkursu Wydawnictwa Wolters Kluwer Polska i redakcji „Samorządu Terytorialnego” na najlepsze rozprawy doktorskie oraz prace magisterskie i licencjackie dotyczące samorządu terytorialnego i zagadnień decentralizacji, które zostały obronione w 2006 r. Jednym z patronów tego konkursu jest ZMP, który ufundował nagrody w wysokości 4150 zł. Na zdjęciu nagrody wręczają Michał Kulesza, redaktor naczelny „ST” i Ryszard Grobelny, prezes ZMP.

Fot. J. Proniewicz

Stanowisko

w sprawie dalszej decentralizacji spraw publicznych

Oczekujemy od polityków podejmowania działań wzmacniających samorządy terytorialne, poprzez kontynuowanie decentralizacji zadań i finansów publicznych. Decentralizacja ustroju państwa nie jest żadnym szczególnym przywilejem społeczności lokalnych i regionalnych, bowiem **wynika wprost z zasad ustrojowych Rzeczypospolitej Polskiej zawartych w Konstytucji.**

Powinno się to przejawiać m.in. przekazywaniem **kolejnych zadań o zasięgu regionalnym i lokalnym**, obecnie wykonywanych przez rządowe agencje lub fundusze, wzmacnianiem administracji zespolonej, zwiększaniem dochodów własnych oraz wzmacnianiem władz wykonawczych.

Postulujemy realizację koncepcji przekazania samorządom (zdecentralizowanej części władzy publicznej) **kompetencji w zakresie wykonywania prawa własności i innych praw rzeczowych na rzecz Skarbu Państwa** w stosunku do nieruchomości rolnych oraz innych nieruchomości i składników mienia, pozostałych po likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, niepotrzebnych wojsku, b. przedsiębiorstw państwowym itp.

Postulujemy likwidację Agencji Nieruchomości Rolnych, przekazanie jej kompetencji samorządom powiatowym oraz rozpoczęcie prac legislacyjnych, których celem będzie stworzenie instrumentów, dzięki którym podmioty wykonujące prawo własności będą mogły skutecznie realizować zadania poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych

oraz restrukturyzacji i prywatyzacji mienia Skarbu Państwa, użytkowanego na cele rolnicze. Samorządy terytorialne powinny także przejąć zadania i majątek Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz przekazany i przeznaczony do przekazania Agencji Mienia Wojskowego.

Jednostki samorządu terytorialnego powinny otrzymać **na własność** mienie tych agencji, potrzebne do prowadzenia polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, a także realizacji zadań własnych, zwłaszcza w zakresie budownictwa mieszkaniowego i polityki społecznej. Gospodarowanie innymi częściami mienia Skarbu Państwa powinno być w całości zadaniem starostów.

Sprzeciwiamy się destabilizacji systemu oświaty, wyrażającej się przejmowaniem przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi oraz ministra środowiska szkół rolniczych i leśnych.

Nie istnieją żadne merytoryczne przesłanki do takiego działania. Funkcjonujący obecnie system edukacji, którego zasadą jest, że zakładanie i prowadzenie szkół należy do kompetencji samorządów, nadzór pedagogiczny zaś pozostaje w gestii administracji rządowej jest spójny i zgodny z założeniami reform ustrojowych państwa.

Próby pozbawienia samorządów terytorialnych szkół leśnych i rolniczych oznaczają rozbięcie jednolitości systemu kształcenia oraz powrót do edukacji branżowej, co nie tylko dezintegruje system nauczania, ale jest także sprzeczne z dyrektywami i programami Unii Europejskiej.

Stanowisko

w sprawie standardów usług publicznych

W celu sprawnej, kompleksowej i fachowej realizacji usług publicznych na rzecz członków wspólnot samorządowych konieczne jest opracowanie i wdrożenie standardów usług publicznych, realizowanych zarówno przez administrację rządową, jak i samorząd terytorialny. Standardy usług publicznych powinny być efektem umowy społecznej pomiędzy rządem a jednostkami samorządu terytorialnego jako przedstawicielem mieszkańców. Powinny one określać niezbędne i realne minimum zarówno finansowe, jak i organizacyjne, konieczne do ich realizacji, oraz określać niezbędne warunki do ich świadczenia na rzecz społeczności lokalnych.

Bez standardów nie jest możliwe efektywne zarządzanie publicznymi środkami finan-

sowymi ani rzetelne prowadzenie decentralizacji Państwa.

Standardy są niezbędnym narzędziem oceny kosztów społecznych i ekonomicznych funkcjonowania administracji publicznej.

Ustawy ustrojowe, dotyczące funkcjonowania administracji publicznej, powinny zawierać delegacje do określenia standardów przez Radę Ministrów w formie rozporządzeń jako aktów wykonawczych do ustaw.

Wszystkie organizacje samorządowe deklarują udział swoich przedstawicieli w pracach zespołów, które powinny być powołane do opracowania standardów między innymi w zakresie usług publicznych:

- administracyjnych,
- społecznych, w tym zwłaszcza oświatowych,

Zgoda odwrotnie – oczekujemy uporządkowania systemu oświaty poprzez przekazanie samorządom terytorialnym szkół prowadzonych przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

WNIOSKI SZCZEGÓLWE:

1. Zmiana ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz ustawy o bibliotekach poprzez:

- umożliwienie prowadzenia działalności kulturalnej w innej formie niż samorządowa instytucja kultury,

- umożliwienie łączenia bibliotek z innymi instytucjami i jednostkami organizacyjnymi. (...)

2. Postulujemy jak najszybsze wprowadzenie zmian ustawowych, które doprowadzą do **równego dostępu mieszkańców domów pomocy społecznej do finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia całodobowych świadczeń pielęgnarskich i rehabilitacyjnych** oraz do uregulowania statusu zawodowego personelu medycznego zatrudnionego w tych placówkach. (...)

3. Postulujemy dokonanie zmiany art. 35 ust. 1 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, poprzez **przekazanie zarządowi powiatu kompetencji do ustalania regulaminu organizacyjnego starostwa.** (...)

Paweł ADAMOWICZ, Unia Metropolii Polskich
Stanisław BODYS, Unia Miasteczek Polskich
Mariusz POZNAŃSKI,
Związek Gmin Wiejskich RP
Ryszard GROBELNY, Związek Miast Polskich
Tadeusz NALEWAJK, Związek Powiatów Polskich
Jan KOZŁOWSKI, Związek Województw RP

Warszawa, 18 maja 2007 r.

- zdrowotnych,
- komunalnych.

Standardy usług publicznych powinny być aktualizowane w miarę zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.

Przy opracowywaniu standardów usług publicznych należałoby doprowadzić do powstania modelowego podziału zadań pomiędzy administracją rządową a samorządem, powrócić do koncepcji funkcjonowania powiatowej administracji zespolonej oraz administracji niespolonej.

Paweł ADAMOWICZ, Unia Metropolii Polskich
Stanisław BODYS, Unia Miasteczek Polskich
Mariusz POZNAŃSKI,
Związek Gmin Wiejskich RP
Ryszard GROBELNY, Związek Miast Polskich
Tadeusz NALEWAJK, Związek Powiatów Polskich
Jan KOZŁOWSKI, Związek Województw RP

Warszawa, 18 maja 2007 r.

Stanowisko

w sprawie stanu finansów jednostek samorządu terytorialnego

1. FINANSOWANIE ZADAŃ OŚWIATOWYCH

Sytuacja, jaka powstała w wyniku wzrostu kwoty bazowej, służącej do ustalania płac nauczycieli, bez uwzględnienia jej rzeczywistych skutków w zaplanowanej na rok 2007 kwocie części oświatowej subwencji ogólnej, znacząco rzutuje na aktualną ocenę stanu finansów samorządowych. Według wstępnych szacunków, dokonanych przez gminy i powiaty po otrzymaniu informacji o ostatecznej kwocie subwencji „szkolnej” w kontekście zmian w ustawie oraz w rozporządzeniu „płacowym” MEN, **brakuje** w bieżącym roku na sfinansowanie podwyżek **około 1,5 mld zł**.

Otrzymywane od Ministra Edukacji Narodowej wyjaśnienia są **nieobiektywne, jednostronne i nieoddające faktycznej sytuacji wielu jednostek ST**. Minister stwierdza, że w ostatnich latach subwencja „szkolna” znacząco wzrosła, przy jednoczesnym spadku liczby uczniów. Nie zauważa przy tym głębokich zmian, jakie zaszły w tym samym czasie w zakresie realizowanych zadań oświatowych, a także w płacach nauczycieli, związanych zwłaszcza ze zmianami w systemie awansu zawodowego.

W tej sytuacji **domagamy się**:

- wywiązania się resortu edukacji z postanowień marcowego posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i ST w sprawie **powołania zespołu roboczego** ds. oszacowania skutków podwyżek; dokonania przez rząd **adekwatnego** do zakresu podwyżki **zwiększenia kwoty subwencji**;

- natychmiastowego **podjęcia prac nad ustaleniem standardów oświatowych**, z wykorzystaniem potencjału placówek badawczych i sprawdzonych ekspertów.

Zwracamy uwagę na fakt, iż wprowadzony niedawno system informacji oświatowej (**SIO**) po raz pierwszy umożliwia rzetelną analizę w miarę obiektywnych danych, pod warunkiem szybkiego opracowania stosownego instrumentarium analitycznego.

Mówiąc o **standardach** nie mamy na myśli ujednoliconych parametrów realizowania zadań oświatowych przez wszystkie szkoły i jednostki ST. Nie jest to ani możliwe, ani potrzebne. Chodzi nam o **umowne, wynegocjowane wskaźniki**, które umożliwią:

- **rzetelne obliczenie kwoty środków finansowych** niezbędnych do realizacji przyjętych dla obowiązującego stanu prawnego standardów;

- **lepsze skonstruowanie algorytmu podziału tych środków**, dostosowanego do za-

kresu rzeczywiście realizowanych zadań w ramach przyjętych standardów.

Powyższe postulaty traktujemy jako punkt wyjścia, zwracając jednocześnie uwagę na **konieczność wielu innych zmian w przepisach dotyczących oświaty**. Dziś bowiem stan prawny powoduje, że:

- z jednej strony **szkoły** – narzędzia realizacji naszego zadania własnego **de facto nie są nasze** (nikły udział w obsadzeniu dyrektorów szkół, przekazanie kuratorom istotnych decyzji co do organizacji sieci szkół, anachronizmy Karty Nauczyciela);

- z drugiej – minister, wykorzystując Kartę Nauczyciela i relacje ze związkami zawodowymi, **manipuluje postawami nauczycieli**, na które nie mamy istotnego wpływu, mimo iż są oni *de iure* naszymi pracownikami.

Po gorzkich doświadczeniach, związanych z systematycznym przerucaniem przez kolejne rządy ciężaru finansowania oświaty (w 1996 roku gminy „dokładały” do subwencji szkolnej 11%, dziś aż 30%), w środowisku samorządowym zaczyna się poważna debata o **rozwiązaniu alternatywnym**, znanym w części państw UE, gdzie **szkoły są gminne i powiatowe, ale nauczyciele (i ich płace) – rządowi**. U nas oznaczać to będzie **znaczne pogorszenie ich sytuacji** – powrót do stanu sprzed przekazania szkół JST. (...)

2. FINANSOWANIE ZADAŃ ZLECONYCH

Od lat samorządy terytorialne otrzymują **zanizowane dotacje na realizację zadań zleconych** z zakresu administracji rządowej, nieadekwatne do zakresu tych zadań. Przykładem jest poziom finansowania zadań realizowanych przez powiatowe zespoły orzekania o stopniu niepełnosprawności. Dotacje na realizację tych zadań nie ulegają zmianie mimo że w ostatnich latach obciążono te zespoły nowymi zadaniami, wzrosły wynagrodzenia za orzekanie oraz konieczne było ponoszenie dodatkowych wydatków związanych z dostosowaniem się do podwyższonych standardów określanych przez zespoły wojewódzkie. Postulujemy zwiększenie dotacji na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, wykonywanych przez JST. (...)

4. WNIOSKI O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM:

1. Należy **przywrócić zasadę refundacji ustawowych ulg i zwolnień w dochodach własnych JST**.

2. Dokonanie zmian zasad kształtowania dochodów samorządów terytorialnych i uzupełnienie ich o środki na **realizowanie zadań**

związanych z zarządzaniem drogami pochodzącymi z wpływu z podatku akcyzowego od paliw na obszarze jednostki samorządu terytorialnego.

Rozwiązanie takie pozwoliłoby na związanie wysokości wydatków na utrzymanie dróg z ich faktycznym obciążeniem oraz zasilenie samorządów w środki na zadania inwestycyjne oraz modernizację i remonty dróg.

Uruchomienie mechanizmu finansowego motywującego samorządy terytorialne do podejmowania oddolnych inicjatyw związanych z porządkowaniem sieci dróg (przekazywania na drodze wzajemnego porozumienia, wraz ze środkami na zarządzanie).

3. **Należy znieść ustawowe limity zadłużenia JST**. Dzisiejsze limity (zwłaszcza 60%) **nie są potrzebne** – każdy wniosek o kredyt, prospekt emisyjny obligacji itp. Wymaga opinii RIO oraz oczywiście analizy przeprowadzonej przez kredytodawcy. Jeśli uznano by, że jakiś limit trzeba ustanowić, **popieramy pozostawienie limitu rocznej obsługi zadłużenia na poziomie 15%**.

4. **Pozostawić gminny i powiatowy FOŚiGW** z dzisiejszym statusem (załącznik do uchwały budżetowej). Znieść osobowość prawną wojewódzkiego FOŚiGW (zobowiązania i wiarygodności przenieść na NFOŚiGW). Środki funduszu przekazać samorządom województw, ustalając ich status identycznie jak w gminach i powiatach.

5. **Pozostawić** do swobodnego wyboru przez organy JST możliwość **funkcjonowania zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i rachunku dochodów własnych**, jako sprawdzonych form realizacji wielu lokalnych usług publicznych (w tym edukacji, pomocy społecznej, kultury itp.), zapewniających w wystarczającym stopniu przejrzystość działania i kontrolę społeczną.

6. **Zlikwidować agencje** dysponujące częścią mienia Skarbu Państwa. Majątek niezbędny do realizacji zadań własnych oraz polityki rozwoju lokalnego i regionalnego przekazać właściwym jednostkom samorządu terytorialnego. Pozostałe składniki przekazać do zarządzania powiatom, które już dziś sprawują ten zarząd wobec podstawowego zasobu należącego do Skarbu Państwa.

Paweł ADAMOWICZ, Unia Metropolii Polskich
Stanisław BODYS, Unia Miasteczek Polskich
Mariusz POZNAŃSKI,

Związek Gmin Wiejskich RP
Ryszard GROBELNY, Związek Miast Polskich
Tadeusz NALEWAJK, Związek Powiatów Polskich
Jan KOZŁOWSKI, Związek Województw RP
Warszawa, 18 maja 2007 r.

Pozostałe stanowiska i pełne teksty wyżej zamieszczonych na stronach www.zmp.poznan.pl.

Nowa Starówka w Bielsku-Białej

Razem z partnerami

Modernizacja sieci uzbrojenia, przebudowa płyty Rynku Starego Miasta, nowe nawierzchnie ulic i chodników, archeologiczna ekspozycja „Wagi Miejskiej”, zespół Fontanny z figurą Neptuna, zabytkową studnią, zegarem i ciekim wodnym, rekonstrukcja pomnika św. Jana Nepomucena, nowe oświetlenie to wszystko powstało dzięki projektowi „Nowa Starówka – Nowe Szanse. Rewitalizacja Bielskiej Starówki – I etap”, który był realizowany ze środków UE przez miasto od czerwca 2005 do października 2006 r.

Bielska Starówka obejmuje teren o powierzchni około 10 ha, położony w centrum miasta, który tworzą dwa obszary – „średniowieczne miasto” z szachownicowym układem z rynkiem pośrodku oraz pierścień terenów, bezpośrednio otaczający miasto. Wśród 118 budynków zlokalizowanych na tym obszarze aż 71 znajduje się w rejestrze zabytków. Charakterystyczną cechą tego obszaru jest różnicowana struktura własnościowa – od własności komunalnej przez własność Skarbu Państwa, własność wspólnotową i prywatną (z czego 52 proc. budynków stanowi własność komunalną).

Zespół zabudowy fizycznie przetrwał, ale nieruchomości były często w fatalnym stanie technicznym, co powodowało narastanie takich zjawisk, jak marginalizacja ekonomiczna, zubożenie ludzi, przestępczość. Na zły stan

Starówki istotny wpływ miała pospieszna i chaotyczna odbudowa po pożarach miasta

Odnowiony Rynek jest obecnie chętnie odwiedzany przez przyjezdnych i mieszkańców Bielska-Białej, których przyciągają nie tylko odbywające się tutaj koncerty czy wernisaże, ale urokliwość tego miejsca.
Fot. Arch. UM w Bielsku-Białej.

w 1659 r. i 1808 r., a gwoździem do trumny okazała się w 1998 r. katastrofa budowlana w kamienicy przy ul. Rynek 4-5, kiedy zawaliła się ściana elewacyjna i zniszczeniu uległ pieszy trakt. Rewitalizacja tej części miasta, oparta na solidnych dokumentach programowych (Strategii Rewitalizacji Bielskiej Starówki, Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich) miała podwyższyć atrakcyjność tego miejsca i być szansą na rozwój turystyki oraz kultury. Tak też się stało.

Atutem tego projektu był przede wszystkim złożony montaż finansowy, dzięki któremu na modernizację sieci uzbrojenia terenu własne środki wyłożyli gestorzy sieci: wodociągowej i kanalizacyjnej (AQUA S.A. – 30 proc. kosztów wykonania), ciepłej (Przedsiębiorstwo Komunalne Threma Sp. z o.o. – 30 proc. kosztów wykonania), gazowej, teletechnicznej i ener-

Jacek Krywult, prezydent Bielska-Białej

– Montaż finansowy zastosowany przy rewitalizacji Starówki w naszym mieście polegał na połączeniu trzech elementów: pieniędzy unijnych, środków miasta i prywatnego kapitału. Jego zastosowanie wynikało m.in. ze struktury własności obiektów znajdujących się na tym terenie, bo niektóre budynki są własnością miasta, a inne należą do prywatnych właścicieli. Miasto częściowo samo odbudowywało kamienice, a część sprzedawało, ale z zastrzeżeniami notarialnymi, że w określonym czasie musi zostać wykonany remont zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Inwestorzy prywatni również musieli zaangażować swoje środki.

Tylko dzięki temu partnerstwu udało nam się zrealizować nasz projekt, bowiem żaden z partnerów nie byłby w stanie sam przeprowadzić tak dużej inwestycji. Z jednej strony,

był to przymus, ale z drugiej – dało to możliwość stosunkowo szybkiej rewitalizacji, bo zaledwie w ciągu 3 lat, biorąc pod uwagę, że dotyczyła ona również całej infrastruktury podziemnej. Pozyskaliśmy do realizacji tej inwestycji gestorów sieci, takich jak: AQUA S.A., TP S.A., Górnośląska Spółka Gazownictwa – Spółka z o.o., Beskidzka Energetyka S.A., Przedsiębiorstwo Komunalne Threma – Spółka z o.o.

Dzięki temu projektowi pokazaliśmy mieszkańcom i inwestorom prywatnym, jakim atrakcyjnym miejscem może być Starówka. Obserwujemy obecnie wzmożony ruch i zainteresowanie kupnem nieruchomości na tym obszarze i w okolicy. Cała bielska Starówka obejmuje obszar około 10,5 ha, a mówimy w tej chwili tylko o rewitalizacji płyty Rynku i najbliższego otoczenia. W przyszłości chcemy zrewitalizować cały ten obszar.

getycznej (Górnośląska Spółka Gazownictwa – Sp. z o.o., TP S.A., Beskidzka Energetyka S.A. – 100 proc. kosztów wykonania). Współpraca z podmiotami prywatnymi zaangażowanymi w realizację projektu przyniosła korzyści dla obu stron i przyczyniła się do oszczędności kosztów dzięki kompleksowemu charakterowi całego przedsięwzięcia. Całkowity koszt projektu wyniósł ok. 11 mln zł (dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – ok. 6 mln zł, z budżetu państwa – ok. 850 tys. zł).

Do zakończenia procesu pełnej rewitalizacji Starego Miasta upłynie jeszcze z pewnością kilka lat, natomiast dobrą prognozą dla miasta jest fakt, iż obok remontu przestrzeni publicznych i obiektów kubaturowych realizowane są również programy społeczne ułatwiające rozwiązanie problemów związanych z marginalizacją. Przykładem może być projekt „Przeciw Bezradności” współfinansowany ze środków PHARE 2002.

(JP)

Rewitalizacja terenu poprzemysłowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

Nowe inwestycje – nowe miejsca pracy

Dzięki projektowi „Rewitalizacja terenu poprzemysłowego w Ostrowcu Świętokrzyskim” zainicjowanemu w 1999 roku zmniejszyło się bezrobocie, powstały nowe miejsca pracy, zwiększono atrakcyjność terenów, poprawiono warunki sektora MSP, przebudowano i zmodernizowano drogi. Stało się tak dzięki temu, że udało się udostępnić pod inwestycje tereny należące w przeszłości do Huty Ostrowiec i Ostrowieckich Zakładów Materiałów Ogniotrwałych.

Impulsem do tego projektu były doświadczenia miasta bliźniaczego Scunthorpe, w którym dokonano restrukturyzacji i ożywienia gospodarczego obszaru huty poprzez integrację dróg zakładowych z układem komunikacyjnym miasta.

Historia miasta wiąże się nierozdzielnie z rozwojem przemysłu metalurgicznego. Ostrowiecka huta przez dziesiątki lat stanowiła główny ośrodek rozwoju gospodarczego miasta i regionu, była też największym pracodawcą w mieście. Na początku lat 90. restrukturyzacja tego sektora przemysłu doprowadziła do postępującej dewastacji i dekapitalizacji terenów, obiektów przemysłowych oraz infrastruktury technicznej.

W 1999 r. Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W 2001 r. dokonano zmiany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta obejmującej grunt o powierzchni 80 ha oraz znaczny majątek w postaci hal produkcyjnych. Kolejnym krokiem było włączenie tego terenu do podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Starachowicach. W 2000 r. powołano Agencję Rozwoju Lokalnego S.A. ze 100-procentowym udziałem gminy, podjęto uchwałę w sprawie ulg i zwolnień z podatku od nieruchomości, a w 2004 r. przyjęto „Program pomocy przedsiębiorcom inwestującym na terenie miasta”,

Obszar objęty rewitalizacją w Ostrowcu Św. Fot. Arch. UM w Ostrowcu Św.

który zakładał zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą oraz tworzących nowe miejsca pracy.

Następnie podjęto działania rewitalizacyjne. Opracowany przez gminę projekt o całkowitej wartości ponad 4 miliony euro uzyskał dofinansowanie z funduszu PHARE 2002 w wysokości ponad 2,5 mln euro. Beneficjentami projektu była gmina Ostrowiec oraz Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim. Tereny należące w przeszłości do Huty Ostrowiec i Ostrowieckich Zakładów Materiałów Ogniotrwałych nie były atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów i należały do wykorzystywane głównie ze względu na zły stan dróg i infrastruktury towarzyszącej. Właśnie dlatego projektowana inwestycja objęła modernizację istniejącej infrastruktury, przebudowę dwóch ulic Kolejowej i Kilińskiego oraz 5 dróg zakładowych, budowę ronda. Modernizacja dróg pozwoliła na ujednoczenie parametrów technicznych, podniesienie nośności i zapewniła większe bezpieczeństwo ruchu. Umożliwiło to „otwarcie” tych terenów pod względem komunikacyjnym i tym samym spowodowało wzrost zainteresowania inwestorów. Aktualnie w rejonie ulicy Kolejowej działa ponad 40 nowych podmiotów gospodarczych, w okolicy ulicy Kilińskiego ok. 75 małych i średnich firm, a z mieszczącego się tutaj targowiska miejskiego korzysta ok. 800 podmiotów gospodarczych.

Obecnie jednym z ważniejszych projektów, którego celem ma być aktywizacja gospodarcza i zawodowa mieszkańców Ostrowca Św. i gmin powiatu ostrowieckiego, jest realizowana również w okolicy rewitalizowanego terenu inwestycja – Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Zawodowej. W skład CPIAZ wejdą Inkubator Przedsiębiorczości, Ośrodek Aktywizacji Zawodowej oraz Centrum Biurowo-Konferencyjne.

(JP)

Jarosław Wilczyński, prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego

– Projekt rewitalizacji obszarów poprzemysłowych finansowany z programu PHARE 2002 Spójność Społeczno-Gospodarcza mogę nazwać sukcesem, ponieważ udało nam się zaktywizować około 100 hektarów zaniedbanych terenów, bez infrastruktury, gdzie zakłady przy złej koniunkturze upadały, majątek niezagospodarowany straszyl, aktywnie działali tylko zbieracze złomu... Dzisiaj obszar ten został zagospodarowany, powstały nowe inwestycje, firmy się rozwijają, tworzone są nowe miejsca pracy. Był to trudny projekt, bo na terenie Huty Ostrowiec, na który wkraczaliśmy, działało wielu syndyków masy upadłościowej, działki miały nieuregulowany status własnościowy. Był to zamknięty obszar, „biała plama” i radni w 2000 roku musieli podjąć uchwałę o miej-

scowym planie. Przygotowania do tego projektu trwały prawie 6 lat, a finalizacja nastąpiła w roku ubiegłym. Skutki tej rewitalizacji są widoczne nie tylko na tym obszarze, ale obejmują całe miasto. Obserwujemy zwiększoną dbałość właścicieli o powstałe obiekty – hale przemysłowe mają ładne elewacje, poprawia się standard nie tylko estetyczny.

Już dzisiaj widzimy, że takich miejsc jest w mieście za mało. Będziemy szukać nowych terenów inwestycyjnych, uzbrając je, budować infrastrukturę pod rozwój przedsiębiorczości, bo jest to najlepszy sposób na stworzenie doskonałej bazy podatkowej dla miasta, jak również miejsc pracy, a to jest przecież najważniejsze dla społeczności lokalnej. W przyszłości chcemy, aby w Ostrowcu powstał także park przemysłowy.

Rybnicka Platforma Informacji Cyfrowej

E-usługi dla mieszkańców

Miasto od kilku lat konsekwentnie dąży do stworzenia infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, realizując program Rybnickiej Platformy Informacji Cyfrowej. Buduje zaplecze informatyczne, aby poprawiać jakość życia mieszkańców i lepiej zarządzać miastem. Nie bez powodu Rybnik zajął w 2006 roku pierwsze miejsce w kraju wśród największych miast na prawach powiatu w Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej” na najlepiej zarządzane miasto i gminę.

Jedną z pierwszych inicjatyw zmierzających do budowy społeczeństwa informacyjnego w Rybniku było **wdrożenie systemu obiegu dokumentów**, który usprawnił w znaczący sposób pracę urzędu. Dzięki niemu można śledzić na bieżąco los każdej sprawy, wniosku czy pisma skierowanego do urzędu przez mieszkańca. Następnym krokiem było stworzenie kompleksowego systemu składającego się z 3 komplementarnych składników: karty miejskiej, Publicznych Punktów Dostępu do Internetu, Wirtualnego Biura. To ostatnie przedsięwzięcie jest na etapie pilotażowego wdrożenia. Elektroniczne wypełnianie wniosków i składanie elektronicznego podpisu pozwoli już wkrótce na zmniejszenie koniecznej liczby odwiedzin mieszkańców w Urzędzie Miasta, zwiększy przejrzystość działania administracji i pozwoli uzyskiwać bieżące informacje o stanie realizacji wniosków. Za pośrednictwem Wirtualnego Biura petenci będą mogli wypełnić w sumie 19 wniosków.

Projekt **Elektronicznej Karty Miejskiej** ma innowacyjny charakter w skali całego kraju. Do tej pory żaden samorząd nie stworzył podobnego systemu. Ma kompleksowy charakter i jest w pełni zintegrowany. Elektroniczny bilet, funkcjonujący od listopada 2006 r., umożliwia płaćenie za przejazd autobusami Zarządu Transportu Zbiorowego (ZTZ). Już

Infokiosk w UM. Fot. Wydział Promocji i Informacji UM Rybnika

wkrótce e-karta będzie służyć także jako karta do parkomatów (parkingi), bilet wstępu do jednostek miejskich – basen, obiekty sportowe (Centrum Rekreacji i Rehabilitacji „Bushido”, MOSiR). W przyszłości planuje się rozszerzenie tego projektu o pozostałe jednostki miejskie (m.in. biblioteki, ośrodki kultury). Docelowo dzięki e-karcie możliwe będzie elektroniczne załatwianie spraw w urzędzie.

Na efektywność i szybkość pracy Urzędu Miasta ogromny wpływ miało również wdrożenie **Rybnickiego Systemu Informacji Przestrzennej** wykorzystującego technologię Autodesk. Natychmiastowy dostęp do informacji

PIAP-y, czyli Publiczne Punkty Dostępu do Internetu

Infokioski to samoobsługowe, wolno stojące komputery multimedialne w specjalnej obudowie z dotykowym ekranem, dzięki którym będzie można skorzystać z wybranych stron internetowych (np. stron z informacjami o mieście lub e-karcie). Infokioski są zlokalizowane w: budynku kas biletowych (MPS), Urzędzie Miasta, hotelu „Olimpia” w Rybniku-Kamieniu, supermarkecie „Real”. Przy infokioskach zostaną również uruchomione bezprzewodowe punkty dostępu do Internetu – tzw. HotSpoty.

Telecentra to pomieszczenia wyposażone w dwa multimedialne stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz w wielofunkcyjną drukarkę. W każdym telecentrum będzie stale obecny odpowiednio przeszkolony pracownik, którego jednym z zadań będzie pomoc w korzystaniu z dostępnego sprzętu, oprogramowania oraz Internetu. Telecentra są zlokalizowane w 6 domach kultury.

przestrzennej usprawnił możliwość korzystania z danych adresowych i statystycznych przez służby publiczne, a mieszkańcom Rybnika zapewnił poprawę stanu bezpieczeństwa miasta.

Obecnie urzędnik może skoncentrować się wyłącznie na procesie decyzyjnym, bo gromadzeniem i udostępnianiem wszystkich potrzebnych informacji zajmuje się system. Dostęp do danych z systemu, poprzez Internet, ułatwia mieszkańcom i turystom wyszukiwanie ulic, a inwestorom rozeznanie w położeniu działek budowlanych. Dzięki zastosowaniu odpowiednich narzędzi informatycznych udało się ponadto zmniejszyć koszty administracyjne.

Decyzja o wdrożeniu nie była oparta na jednorazowym pomysle. Były to działania długofalowe, których początek wyznaczył urząd, wdrażając elektroniczne systemy ewidencji gruntów i budynków, a następnie numeryczną mapę zasadniczą. RSIP to zespół map tematycznych, do którego zasobu można dostać się przez zwykłą przeglądarkę internetową. Oprócz mapy geodezyjnej w systemie znajdują się wydziałowe mapy tematyczne, np. mapa kopalni, a także warstwy z danymi, takimi jak pomniki przyrody, miejsca pamięci narodowej i tereny inwestycyjne. Przygotowując się do jego wdrożenia, urząd w Rybniku wykonał prace zmierzające do poprawy ogólnego poziomu informatyzacji: wdrożenie systemów informatycznych dla zasobów źródłowych (mapy numeryczne, PESEL itd.), wdrożenie baz danych SQL, wymiana sprzętu komputerowego dla urzędników oraz zakup serwerów. **(JP)**

Korzyści z e-karty

Elektroniczna Karta Miejska jest wielkości karty bankomatowej, łatwo mieści się w portfelu lub kieszeni. Jej trwałość określa się na około 5 lat.

- E-karta może być wykorzystywana zarówno jako nośnik elektronicznych biletów jednorazowych, jak i elektronicznych biletów okresowych.
- Za pomocą jednej e-karty doładowanej biletami jednorazowymi można opłacić przejazd całej rodziny.
- Za pomocą jednej e-karty doładowanej biletami jednorazowymi możemy zapłacić za przejazd kilku osób, niezależnie od rodzaju biletu i strefy.
- Zoptymalizowanie rozkładu jazdy – analiza i dostosowanie do potrzeb mieszkańców.
- Realne śledzenie potoków pasażerskich – analiza obciążenia autobusów.
- Kontrola realizacji umów z przewoźnikami.
- Tworzenie statystyk i analiz biletowych – optymalizacja cennika przejazdów.
- Uszczelnienie komunikacji miejskiej.

750 lat Starego Sącza

Miasto świętej Kingi

Stary Sącz, zwany Średniowieczną Perłą Beskidu, położony jest na wzgórzu, w sercu Kotliny Sądeckiej, między dwiema górskimi rzekami – Dunajcem i Popradem. Miasteczko, liczące dziś niespełna 10 tysięcy mieszkańców, ma długą i ciekawą historię.

Założyła je w 1257 r. święta Kinga, królowna węgierska, której mąż, Bolesław Wstydlivy darował ziemię sądecką jako rekompensatę za jej posag, przeznaczony po najazdach tatarskich na odbudowę Małopolski i ziemi sandomierskiej. Księżna zadbała o rozwój gospodarczy swojego miasta, ustanawiając targi, które przetrwały aż do II wojny światowej, oraz komorę celną w Rytrze, w miejscu, koło którego musieli przejeżdżać kupcy podróżują-

cy Doliną Popradu. Wkrótce Kinga założyła w Sączu dwa zakony o regule franciszkańskiej, męski i żeński – klarysek, który przetrwał aż do dziś. Zgromadzeniu klarysek nadała Kinga miasto Sącz i kilkadziesiąt okolicznych wsi. Po śmierci męża sama przywdziała habit i zamieszkała w klasztorze.

Starosądecka „Bogurodzica”

Dzięki zakonowi rozwijała się w Starym Sączu nauka. Klaryski prowadziły

Widok miasta w cieniu jarzębiny...

Fot. Arch. UM w Starym Sączu

Sądeckie Centrum Pielgrzymowania

Pamiętką wizyty Ojca Świętego, Jana Pawła II w Starym Sączu, która odbyła się 16 czerwca 1999 r., jest ołtarz – miejsce papieskiej celebracji i kanonizacji błogosławionej Kingi. Żeby słowa Ojca Świętego wypowiedziane w Starym Sączu: „Nie bójcie się być świętymi” mogły być realizowane na wzór św. Kingi, powstało stowarzyszenie pod nazwą Sądeckie Centrum Pielgrzymowania im. Jana Pawła II w Starym Sączu. Stowarzyszenie, współpracując z kościołem, organizuje uroczystości upamiętniające papieską wizytę, a także uroczystości związane z kultem świętej Kingi, od 16 stycznia br. patronki samorządowców.

szkołę, w której przede wszystkim kwitła muzyka. To tu, wedle tradycji, miała powstać pieśń polskiego rycerstwa – „Bogurodzica”. Siostry miały też bogatą bibliotekę, z której do dziś zachowa-

Boom inwestycyjny

Na urodziny odmłódnieje

Rozmowa z burmistrzem Starego Sącza, Marianem Cyconiem

■ Stary Sącz jest niewielkim, ale jednym z najstarszych miast w Polsce, o bardzo bogatej historii. Jakie wydarzenia były najważniejsze w dziejach miasta?

– Pierwszym było oczywiście jego założenie przez księżnę Kingę i Bolesława Wstydlivego w 1257 r., równoległe z Krakowem zresztą i 20 innymi miastami. Duży jest wkład naszego miasta w rozwój kultury, według tradycji *Bogurodzica* powstała w Starym Sączu, tu też narodziła się muzyka polifoniczna *Omnia beneficia* (równoległe do Notre Dame). Piękne karty historii zapisali mieszkańcy w czasie kolejnych wojen, wielu z nich oddało życie za Polskę. Niewiele osób wie, że powstań chocołowski w 1846 r. wybuchło z ini-

cjatywy starosądeczan, przede wszystkim ks. Kmietowicza. Stąd pochodziła Ada Sari, słynna śpiewaczka, która rozsławiła imię Polski po całym świecie, *notabene* córka miejscowego burmistrza. No i oczywiście historycznym wydarzeniem była wizyta Ojca Świętego, Jana Pawła II 16 czerwca 1999 r., który kanonizował tu świętą Kingę, dzisiejszą patronkę samorządu.

■ Z okazji jubileuszu przygotował Pan dla miasta i jego mieszkańców niezwykle prezent...

– To prawda. Przebudowaliśmy średniowieczny rynek z zachowaniem „kocich łbów”, bo niewiele już takich rynków w świecie zostało, ale pod ziemią mamy XXI wiek –

ze światłowodami, szerokopasmowym Internetem i zmodernizowaną kanalizacją sanitarną, siecią wodociągową i gazową. Ale

ło się wiele rękopisów, z najcenniejszym, XIV-wiecznym żywotem św. Kingi. Przetrwały też unikatowe instrumenty muzyczne, dzieła najstarszych europejskich mistrzów oraz rękopisy kompozycji wielogłosowych „Benedicamus Domino” i „Omnia beneficia” – w stylistyce paryskiej Ecole de Notre Dame, najśłynniejszego ośrodka polifonii końca XII i XIII w.

Tradycje stare i nowe

W Starym Sączu muzyczne tradycje są pieczołowicie pielęgnowane. Na stałe w kalendarz wydarzeń kulturalnych wpisał się znany zarówno w kraju, jak i za granicą Festiwal Muzyki Dawnej, stanowiący nawiązanie do wspaniałych tradycji klasztoru klarysek. I chociaż w ostatnich latach twórcy biorący udział

Sredniowieczny Rynek w Starym Sączu.

Fot. Arch. UM w Starym Sączu

w festiwalu coraz częściej sięgają po muzykę późniejszą: barokową, klasyczną, a nawet romantyczną, niezmiennie pozostaje festiwalowe przesłanie – dawne instrumenty i wykonawstwo.

Z roku na rok przybywa nowych imprez kulturalnych – od niedawna odbywają się imieniny Starego Sącza, Starosądecki Jarmark Kulturalny czy Festiwal Fotografii „Widzi się”. W ubiegłym roku po raz pierwszy odbył się też plener malarski z udziałem znanych artystów z całej Europy, którzy tworzyli zainspirowani tym niezwykłym miasteczkiem.

Coraz większego rozmachu nabiera małopolska impreza „Pierścień św. Kingi” – wakacyjna wędrowka po miastach

tworzących symboliczny pierścień. Jak piszą organizatorzy imprezy: **Pierścień świętej Kingi** – atrybut księżęcej władzy, symbol wierności chrześcijańskim ideałom, legendarny znak zaślubin z solnym bogactwem – połączył cztery miasta: Stary Sącz, Bochnię, Krościenko i Wieliczkę. Otoczone troską, mądrością i miłością swej Pani rozkwitły w średniowieczu, by przez kolejne stulecia pełnić rolę ośrodków ożywiających Małopolskę. Naznaczone osobowością księżnej do dziś przechowują ślady minionych wydarzeń.

Na podstawie materiałów z miasta opracowała HANNA HENDRYSIAK

Galicyjskie miasteczko

Nie lada atrakcją turystyczną pobliskiego Nowego Sącza stanie się jeszcze w tym roku Sądecki Park Etnograficzny, w którym powstaje „Miasteczko Galicyjskie”. Będzie to rekonstrukcja XIX-wiecznego miasteczka, takiego jakim był Stary Sącz. W centrum rynku stanie zrekonstruowany w naturalnych rozmiarach starosądecki ratusz, który służył ponad sto lat temu. Powstaną tam również rekonstrukcje starosądeckich domów garncarza i zegarmistrza.

na tym nie koniec. W tej chwili budujemy 3,5-km obwodnicę Starego Sącza, łącznie z mostem, który będzie miał ponad 300 m długości. To wielka inwestycja, realizowana ze środków Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, która wyniesie około 20 mln euro! Na kanalizację i sieć wodociągową dostaniemy też, wraz z okolicznymi gminami, aż 51 mln euro z Sektorowego Programu Infrastruktura i Środowisko. Ubiegamy się o... budowę lotniska w Starym Sączu. Inwestycję tą popierają 43 gminy, 3 powiaty, rejon Gorlic, Piwnicznej, Krynicy, Nowego Sącza. Ma to być normalne lotnisko pasażerskie, które opierałoby się nie tylko na ruchu turystycznym, bo z tego trudno byłoby je utrzymać, ale na cargo i podstrefie krakowskiego parku technologicznego.

■ I jest szansa, że to lotnisko powstanie?

– Wie Pani, jest to na pewno wizja, po części marzenie, ale szanse są.

■ **Imponujące przedsięwzięcia – patrząc na budżet Starego Sącza w kolejnych latach, widać, jak zwiększają się wydatki inwestycyjne.**

Rekordowy był ubiegły rok, ale na tym nie koniec inwestycji?

– Absolutnie nie. Dostaliśmy już pieniądze na odbudowę klasztoru sióstr klarysek i oprócz tego otrzymaliśmy środki na renowację jedenastu kamienic w rynku – wymianę dachów, okien, drzwi i nową elewację. Tak więc Stary Sącz na koniec tego roku będzie zupełnie inaczej wyglądał, na urodziny odmłodnieje. Ponieważ w Małopolsce ten rok jest rokiem Starego Sącza, marszałek województwa spytał nas, jaki chcielibyśmy prezent z okazji jubileuszu. Postanowiliśmy rozbudować i zmodernizować wzniesiony przed wojną Dom Kultury SOKÓŁ, by powstał tam pałac, w którym będą się odbywać imprezy kulturalne.

■ **Jest Pan z pewnością niezwykłym burmistrzem, burmistrzem-wizjonerem, docenianym nie tylko przez mieszkańców, którzy wybrali Pana na kolejną kadencję, ale i inne gremia, o czym świadczą nagrody...**

– Tak, zostałem wybrany przez czytelników „Gazety Krakowskiej” Człowiekiem Roku 2006, a także euroburmistrzem woje-

wództwa małopolskiego. Otrzymaliśmy też w hiszpańskiej Sewilli nagrodę Europejskiej Rady Urbanistów za plan zagospodarowania przestrzennego zabytkowej części miasta. Dodam, że w dwunastoletniej historii tego konkursu po raz pierwszy została doceniona Polska. To była dla nas wielka satysfakcja. Ale największą satysfakcją jest dzisiaj to, że nasza św. Kinga została patronką samorządu w Polsce i niebawem, bo 17 czerwca, odbędzie się samorządowa pielgrzymka do Starego Sącza. Zresztą staram się nie spoczywać na laurach, tylko dalej pracować – właśnie wróciłem z Francji, skąd przywożę mnóstwo pomysłów do wykorzystania. Zobaczyłem np. przepiękne ogrody założone w starej kopalni, urzekły mnie naturalne, piękne kwiaty rosnące pod ziemią. U nas też są podpiwniczone budynki, w których – marzyłoby mi się – mogłyby powstać takie ogrody.

■ **Dziękując za rozmowę, życzę więc zrealizowania wszystkich kolejnych wizji.**

ROZMAWIAŁA HANNA HENDRYSIAK

Unia Metropolii Polskich, Unia Miasteczek Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP,
Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, Związek Województw RP

VIII Rocznicą Kanonizacji Św. Kingi

POWITANIE PATRONKI SAMORZĄDOWCÓW

I Pielgrzymka Gmin, Powiatów i Województw

Nowy Sącz, 16 czerwca 2007

Stary Sącz, 17 czerwca 2007

sobota, 16 czerwca, sala przy Bazylice św. Małgorzaty w Nowym Sączu
wspólne posiedzenie Zarządów ogólnopolskich organizacji gmin, powiatów i województw (z udziałem miast lokowanych staraniem św. Kingi, parafii pod jej wezwaniem i miejscowości „Pierścienia św. Kingi”) – konferencja (15:00 – 18:00)

Trzeba troszczyć się o sprawy Pana na tym świecie

- Słowo Biskupa Tarnowskiego, ks. dra Wiktora Skworca
- Wprowadzenie – współprzewodniczący Komisji Wspólnej, Piotr Uszok
- Kult św. Kingi na przestrzeni wieków – ks. prof. Ryszard Banach
- parafie św. Kingi w Polsce – prezentacja
- Św. Kinga a rozwój Polski – Jan Flaszka, dyrektor Muzeum w Bochni
- „Pierścień św. Kingi” – prezentacja

- Św. Kinga wzorem dla samorządowców – prof. dr Barbara Kudrycka MEP
- miasta lokowane przy współudziale św. Kingi – prezentacja
- Zamiast podsumowania – refleksja modlitewna
- 19:00 – Msza św. w intencji samorządowców – Bazylika św. Małgorzaty
- 20:00 – wspólna kolacja

niedziela, 17 czerwca, Ołtarz Papieski w Starym Sączu

- wyprowadzenie pocztów sztandarowych gmin, miast, powiatów i województw pod Ołtarz
- 11:00 – Msza św. dziękczynna
- 13:30 – posiłek z burmistrzem Starego Sącza w wigilię 750-lecia lokacji miasta

VII Konferencja miast partnerskich Polski i Niemiec

Usługi komunalne w Unii Europejskiej – doświadczenia polskich i niemieckich samorządów w świetle prawa UE

Gdańsk, 25–26 czerwca 2007

Miejsce konferencji: **Hotel Holiday Inn, ul. Podwałe Grodzkie 9**

25 czerwca, poniedziałek 2007

- 13.00–14.00 **Powitania, otwarcie konferencji:**
Paweł Adamowicz, prezydent Gdańska
Jacek Karnowski, wiceprezes ZMP, prezydent Sopotu
Janusz Marszałek, współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, prezydent Oświęcimia
Tobias Kogge, współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, burmistrz Drezna
- Wystąpienia Gości**
dr Marek Prawda, ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Federalnej Niemiec
dr Reinhard Scheppe, ambasador RFN w Rzeczypospolitej Polskiej
prof. Mariusz Muszyński, przedstawiciel ministra spraw zagranicznych RP ds. współpracy polsko-niemieckiej
prof. Gesine Schwan, przedstawiciel rządu RFN ds. współpracy niemiecko-polskiej

- 14.00–15.00 **Polityka miejska Unii Europejskiej, Alexander Ferstl**, DG Regio Jednostka ds. Polityki Miejskiej, URBACT II
Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej Gianluca Spinaci – Komitet Regionów, administrator ds. analiz politycznych **INTERREG IV C** – **Colin Wolfe**, DG Regio, Wydział ds. współpracy terytorialnej, Komisja Europejska

- 15.30–18.00 **I warsztat** – Rewitalizacja obszarów miejskich
Moderator: Dagmara Mliczyńska-Hajda, sekretarz Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji
Jacek Krywult, prezydent Bielska-Białej
Przykład z miasta niemieckiego
II warsztat – Przedsiębiorstwa komunalne (m.in. Stadtwerke) z punktu widzenia przedstawicieli własnościowych
Moderator: Bernhard Hadel, skarbnik, dyrektor Stadtwerke Wesseling k.Kolonii
Hermann J. Pelgrim, nadburmistrz Schwäbisch Hall, *Przedsiębiorstwa komunalne na przykładzie Stadtwerke Schwäbisch Hall*

Transport publiczny jako przykład przedsiębiorstwa komunalnego (ÖPNV)

Elżbieta Suchocka-Roguska, sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, Likwidacja zakładów budżetowych w nowym projekcie ustawy o finansach publicznych – co w zamian?

III warsztat – Współpraca międzynarodowa w tym Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej oraz Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (transgraniczne, transnarodowe, INTERREG IVC)

Moderator: Andrzej L. Kunt, burmistrz, Kostrzyn n. Odrą
Krzysztof Szydłak, dyrektor Euroregionu Pro Europa Viadrina – (spojrzenie na EUWT)

Projekty zrealizowane w ramach Interreg III:
przedstawiciel Jeleniej Góry. Adaptacja staromiejskiej zabudowy w obszarze miast Europy Środkowej i Wschodniej
przedstawiciel Stuttgartu, Promowanie zrównoważonego rozwoju wewnętrznych miast

26 czerwca, wtorek 2007

- 9.30–10.30 Prezentacja wniosków z warsztatów
I. Dagmara Mliczyńska-Hajda, Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji
II. Bernhard Hadel, skarbnik, dyrektor Stadtwerke Wesseling k.Kolonii
III. Andrzej L. Kunt, burmistrz, Kostrzyn n. Odrą
- 10.30–11.30 **Panel – Miejsce władz lokalnych we wspólnocie europejskiej – czy miasta odbudują europejską solidarność?**
Referenci: Paweł Adamowicz, prezydent Gdańska, prezes UMP
Christian Ude, nadburmistrz Monachium, prezes DS. Status samorządu terytorialnego w projekcie Traktatu Konstytucyjnego.
Karsten Gerkens, dyrektor Urzędu odnowy miast i wspierania budowy mieszkań, Lipsk – Prezentacja Lipskiej Karty Zrównoważonego Rozwoju Miast Europejskich.
Traktat Konstytucyjny EU – wnioski prezydencji Niemiec
- 11.30–12.30 Dyskusja
12.30–13.00 Podsumowanie konferencji – **Jacek Karnowski**, wiceprezes ZMP, prezydent Sopotu, **Christian Ude**, nadburmistrz Monachium, prezes DS.

Wkładkę „Samorząd Miejski”, stały dodatek do „GSiA” wydawany raz w miesiącu, przygotowuje zespół Związku Miast Polskich: Ewa Parchimowicz, Joanna Proniewicz, Andrzej Porawski – dyrektor Biura ZMP.
Wersja elektroniczna dodatku „SM” znajduje się pod adresem: www.miasta-polskie.pl/sm.html
Biuro Związku Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 633 50 50,
fax 0-61 633 50 60, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl,
strona internetowa: www.miasta-polskie.pl, www.polish-cities.pl, www.zmp.poznan.pl

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse